

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС

Освітній компонент: **МІЖНАРОДНЕ
ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО (ОК 5)**

Спеціальність: **Д 4 «Публічне управління та
адміністрування»**

Освітньо-професійна програма: **Управління в
сфері охорони здоров'я**

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

Пререквізити: **ОК 2, ОК 3, ОК 5, ОК 11,**

Кафедра/підрозділ: **кафедра судової медицини, медичного правознавства ім. засл. проф.
М.С. Бокаріуса**, вул. Амосова 35, філія №2 Харківського обласного бюро судово-медичної
експертизи, 3-й поверх

Керівник освітнього компонента: **доц. Кривенко Олександр Іванович,**

email: oi.kryvenko@knmu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Moodle: <http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5689>

Форма здобуття освіти: **заочна**

Курс: **1**

Семестр: **весняний**

Тип освітнього компонента: **вибірковий**

Підсумковий контроль: **залік**

Навчальний рік: **2025-2026**

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Коротка анотація. ОК «Міжнародне гуманітарне право» сформований на засадах однієї з найбільш складних, емоційно чутливих, дилемних у розумінні та застосуванні галузей міжнародного права, що регулює війни, які завжди супроводжуються насиллям, жорстокістю й агресією. Міжнародне гуманітарне право є частиною міжнародного права, що має на меті обмеження застосування насилля під час війни, використання засобів та методів війни, захист жертв війни.

Формат освітнього компонента: **під керівництвом викладача**

Обсяг освітнього компонента: **3 кредити ECTS (90 год.)**

Аудиторне навантаження: лекції – 2 год., практичні заняття – 8 год.

Самостійна робота: **80 год.**

Консультації: очні та онлайн, за попередньою домовленістю

ЦІЛЬ КУРСУ: полягає у формуванні певних компетентностей у здобувачів освіти щодо базових положень міжнародного гуманітарного права, вивчення його сутності та особливостей, принципів та джерел, суб'єктів для подальшої активної діяльності із забезпечення прав людини у галузі охорони здоров'я під час війни та бойових дій, а також для підвищення правосвідомості фахівців у галузі охорони здоров'я шляхом отримання необхідного обсягу теоретичних правових знань і практичних навичок щодо особливостей дії норм міжнародного гуманітарного права, які стосуються прав людини в умовах збройного конфлікту, про імплементацію норм міжнародного гуманітарного права та відповідальності за їх порушення, ознайомлення з системою Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- отримання знань, вмінь та компетентностей у разі виконання управлінцем в сфері охорони здоров'я функцій свідомої та компетентної особи в галузі охорони здоров'я населення в умовах збройного конфлікту;
- набуття знань щодо природи та змісту міжнародного гуманітарного права, усвідомлення нерозривного зв'язку міжнародного гуманітарного права з принципами гуманності та людяності, цінностями сучасної цивілізації;
- ознайомлення із діяльністю міжнародних гуманітарних організацій, які надають допомогу під час збройного конфлікту;

- інформування щодо механізмів відповідальності Російської Федерації за агресію та серйозні порушення міжнародного гуманітарного права, індивідуальної кримінальної відповідальності за воєнні та інші міжнародні злочини;
- формування особистісного ставлення до таких цінностей як життя людини, мир, безпека, гуманність, гуманітарний вчинок, взаємодопомога;
- вміння застосовувати положення норм національного законодавства, міжнародних договорів з участю України та характеризувати національне законодавство з точки зору його відповідності міжнародному гуманітарному праву.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій

1. Міжнародне гуманітарне право: історія, поняття, принципи, джерела і місце в системі міжнародного права. Сфера застосування міжнародного гуманітарного права.

Перелік тем практичних/лабораторних занять/ семінарів

1. Поняття і види збройних конфліктів. Міжнародні збройні конфлікти: обмеження засобів і методів ведення війни. Кваліфікація збройного конфлікту на території України.
2. Міжнародні збройні конфлікти: статус осіб, які знаходяться під покровительством і режим окремих об'єктів. Категорії учасників/не учасників збройних конфліктів. Військові та цивільні об'єкти.
3. Захист прав людини під час збройних конфліктів. Повага і захист охорони здоров'я під час збройних конфліктів та в ситуаціях, на які не поширюється дія міжнародного гуманітарного права. Захист жертв збройних конфліктів.
4. Відповідальність держав за порушення норм МГП. Індивідуальна кримінальна відповідальність за воєнні та інші міжнародні злочини. Колабораціонізм у медицині: національна судова практика та вимоги міжнародного гуманітарного права.

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Методи навчання: лекція, виконання індивідуальних (групових) творчих робіт, моделювання та розв'язання процесів та кейсів, вирішення ситуаційних і практичних завдань.

Оцінювання: практичних та підсумкових занять – 2 – 5 балів, заліку – «зараховано» чи «незараховано»; оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

Академічна доброчесність: нульова толерантність до проявів академічної недоброчесності.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. International Committee of the Red Cross. International Humanitarian Law Bibliography. — Geneva : ICRC, 2024. — 180 p.
2. Yearbook of International Humanitarian Law. Vol. 26: Humanitarian Actors / eds. H. Krieger, P. Kalmanovitz, E. Liebllich, S. E. Pantazopoulos. — The Hague : T.M.C. Asser Press, 2025. — 620 p.
3. Вивчаючи міжнародне гуманітарне право : навч.-метод. посіб. / за ред. О. Мартиненка. — 3-тє вид., онов. — Київ : УГСПЛ, 2024. — 184 с.
4. Добровільний національний звіт Міністерства оборони України з міжнародного гуманітарного права. — Київ : МО України, 2024. — 210 с.
5. Емблеми Червоного Хреста : зб. норм міжнар. та нац. права / уклад. І. Дмитрієнко. — Київ : Наук.-практ. центр МГП, 2024. — 96 с.
6. Лісютіна Є. Г. Вплив пандемії COVID-19 на міжнародне гуманітарне право / Є. Г. Лісютіна // Міжнародне право в період турбулентності міжнародних відносин : зб. матеріалів Всеукр. наук. студент. інтернет-конф. (м. Одеса, 19 листоп. 2021 р.) / за ред. М. Р. Аракеляна ; уклад. О. В. Бігняк, Б. В. Бабін, О. О. Сурілова та ін. — Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2021. — С. 153–155.
7. Мельцер Н. Міжнародне гуманітарне право. Загальний курс / пер. з англ. — Женева : Міжнар. ком. Червоного Хреста, 2021. — 398 с.

8. Міжнародне гуманітарне право : навч.-метод. посіб. / М. В. Грушко, О. Г. Яновська, Н. О. Камінська, Н. М. Оніщенко. — Одеса : Гельветика, 2022. — 232 с.
9. Міжнародне гуманітарне право та міжнародне співробітництво у війсьній сфері України : наук.-практ. довід. / Д. О. Хом'яков, С. В. Дрьомін, О. О. Кириченко. — Київ : Ліра-К, 2024. — 312 с.
10. Термінологічний словник з міжнародного гуманітарного права / уклад. О. Смирнов. — Київ : Центр МГП, 2024. — 120 с.